

Сергій Стеценко,
д.е.н., завідувач кафедри
економіки будівництва КНУБА,
ssp241958@gmail.com
Антон Моголівець,
к.е.н., асистент кафедри
економіки будівництва КНУБА,
mogolivets.aa@kpiuba.edu.ua
Анатолій Чинчик,
к.е.н., доцент кафедри
економіки будівництва КНУБА,
chinchik.aa@kpiuba.edu.ua

ЦИКЛІЧНА КОМПОНЕНТА ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ 2020 Р. ТА ЇЇ ВПЛИВ НА БУДІВНИЦТВО

ЦИКЛИЧЕСКАЯ КОМПОНЕНТА ФИНАНСОВОГО КРИЗИСА 2020 Г. И ЕЕ ВЛИЯНИЕ НА СТРОИТЕЛЬСТВО

CYCLIC COMPONENT OF THE FINANCIAL CRISIS 2020 AND ITS IMPACT ON CONSTRUCTION

Анотація. Розглянуто вплив фінансово-економічних циклів на розвиток української економіки і будівництва. Визначено причини кризи 2020 р. з точки зору впливу економічної циклічності

Аннотация. Рассмотрено влияние финансово-экономических циклов на развитие украинской экономики и строительства. Определены причины кризиса 2020 г. с точки зрения влияния экономического цикличности

Abstract. The influence of financial and economic cycles on the development of the Ukrainian economy and construction is considered. The causes of the crisis of 2020 in terms of the impact of economic cyclicalness are identified

Успішне розв'язання стратегічних завдань антициклічного регулювання будівництвом у значному залежить від аналізу досвіду криз попередніх років і отриманих висновків [3, 5, 6].

За роки своєї незалежності Україна пройшла різні фази економічних циклів Кітчина та Джаглера (рис. 1).

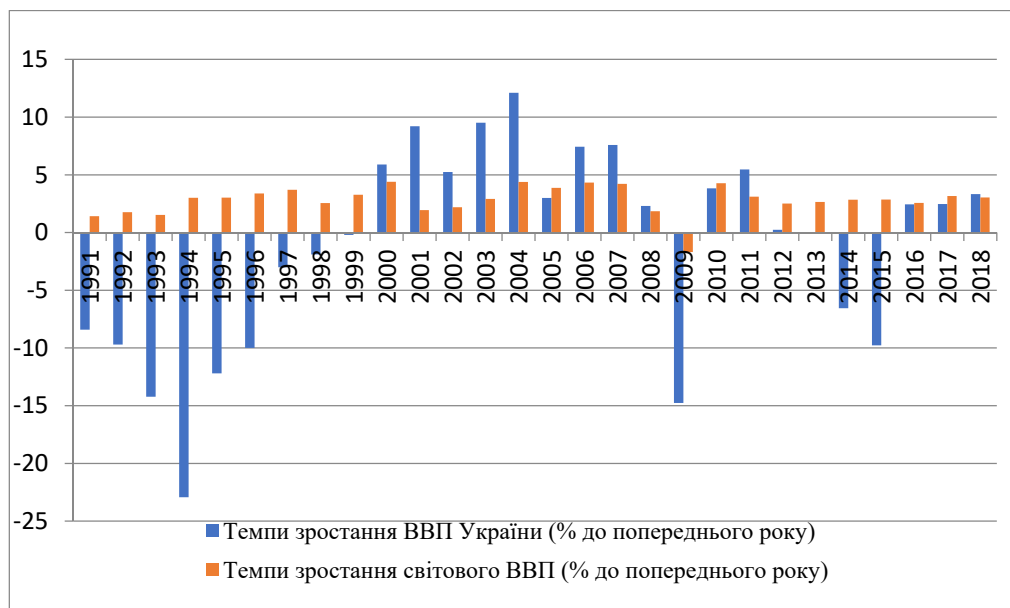

Рис. 1. Динаміка темпів зростання світового ВВП та ВВП України у 2000-2018 рр. (у дол. США, у незмінних цінах, % до попереднього року) [4]

Якщо періоди пожвавлення і піднесення світової економіки не завжди були яскраво вираженими в економіці України, то періоди рецесії та депресії – навпаки інколи мали значно вищу амплітуду коливань показників економіки України порівняно із світовими макропоказниками.

Першою світовою економічною кризою, яка безпосередньо вплинула на економіку України, стала світова фінансово-економічна криза 2008 року. Стрімка рецесія, що розпочалась восени 2008 року, призвела до досягнення в 2009 році дна економічного циклу світової економіки. При цьому ціни в циклічних галузях (будівництво, автомобілебудування, нафтопереробка) за декілька місяців стали настільки низькими, що це вже у 2009 році дещо відновило сукупний попит і призвело до переходу світової економіки на фазу пожвавлення. Втім, боргові проблеми ряду провідних світових держав (викликані перш за все активною підтримкою ними банківського сектору у 2008 році) на багато років знизили схильність світових інвесторів до ризику, що в останнє десятиріччя призвело до уповільнення інвестиційних процесів та зниження темпів зростання світової економіки [1].

Негативний вплив вказаних процесів відчула і Україна, що відобразилось у різкому зниженні ВВП у 2009 році майже на 15%. Щоправда у 2010-2011 рр., завдяки значним державним видаткам на реалізацію інфраструктурних проектів, пов'язаних із підготовкою України до Євро-2012 з футболу, ВВП України дещо зріс (на 3,8% та 5,4% відповідно), однак по завершенні чемпіонату вже у 2012-2013 рр. макроекономічна ситуація знову погіршилась. Зростання реального ВВП у 2012 р. на 0,2% разом із різким зниженням темпів інфляції свідчили про початок стагнації української економіки, що підтвердилось незначним падінням ВВП вже у 2013 році.

В 2014 році політична криза, що співпала із рецесією національної економіки, та була посилена втратою частини території та бойовими діями на Донбасі, призвела до стрімкої девальвації гривні та відтоку іноземних капіталів, завдяки чому ВВП України у 2014 р. знизився на 6,5%, а в 2015 р. на 9,8%.

Після цього у 2016-2018 рр. на фоні пожвавлення у світовій економіці макроекономічна ситуація в Україні дещо покращилася, що було підтверджене помірним зростанням ВВП.

Розглядаючи вплив вказаних циклічних процесів на будівництво, можна відзначити, що динаміка обсягів будівництва в Україні зазвичай досить точно повторює усі циклічні коливання ВВП, але із значно вищою амплітудою (рис. 2).

Переважає більшість вітчизняних забудовників із запізненням реагує на зміну фази економічного циклу Кітчина. Вітчизняні будівельні компанії зазвичай різко знижують обсяги будівництва тільки після початку фази рецесії, а нарощувати їх починають часто лише на фазі піднесення, тобто як раз напередодні чергової рецесії. Особливо вираженою вказана залежність є у житловому будівництві. При цьому, якщо згадати, що переважна більшість інвестиційно-будівельних проектів у сфері житлового багатоквартирного будівництва має тривалість біля 3-4 років (що відповідає тривалості економічного циклу Кітчина), то стає зрозумілим, чому завершення більшості із цих проектів припадає на фази рецесії та депресії, що часто змушує будівельні організації зупиняти будівництво і загрожує їм банкрутством.

Рис. 2. Динаміка темпів зростання обсягів виробленої будівельної продукції в Україні та ВВП України у 1990 – 2018 рр. (у % до попереднього року) [1,2]

У даний момент розвитку будівництва в Україні заважають такі фактори [1]:

1. Зменшення іпотечного кредитування.
2. Низький рівень доходів населення.
3. Впровадження нових державних будівельних норм, що мають призвести до подорожчання житлової та комерційної нерухомості, а також знизити рентабельність будівельно-інвестиційних проектів.

Перелічені негативні тенденції істотно знижують фінансову стійкість будівництва на фазах рецесії та депресії, і тому мають бути частково або повністю ліквідовані завдяки функціонуванню механізму державного регулювання фінансової стійкості будівництва в умовах економічної циклічності.

Література:

1. Довідник по ринку матеріалів для внутрішнього облаштування та оздоблення приміщень (за дан. 2017 р.) / за ред. П.В. Захарченка, Вип. 10 .- Київ: КНУБА, 2018.
2. Державна служба статистики України. Офіційний сайт – режим доступу:
3. Измайлова К.В., Беленкова О.Ю., Моголівець А.А. Сутність економічних циклів та їх вплив на фінансову стійкість будівництва // Наукові праці НДФІ. 2019. № 2. С. 138-150.
4. Світовий банк- Режим доступу: <https://cutt.ly/gyTN2qP>
5. Скрипник А.Л. Антициклічне управління будівельними підприємствами України як форма їх захисту від негативних наслідків економічної циклічності / А.Л. Скрипник, Ю.О. Ткаченко // Проблеми системного підходу в економіці. 2010. № 2. Режим доступу: http://lol.ua/_5d
6. Стеценко С.П. Ієрархічна модель оцінювання інфраструктурних ризиків підприємницької діяльності у будівництві / С.П. Стеценко, Т.А. Ільїна // Наукові праці НДФІ. – 2019. – Вип. 1. – С. 74–84. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/>

УДК: 338.12

Евгенія Талавіра

*к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту
Державного університету інфраструктури та технологій
tala-evgeniya@ukr.net*

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА КРИЗА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

ФИНАНСОВО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ КРИЗИС И ЕГО ВЛИЯНИЕ НА ЭКОНОМИКУ УКРАИНЫ

FINANCIAL AND ECONOMIC CRISIS AND ITS INFLUENCE ON THE ECONOMY OF UKRAINE

Анотація. Розглянено сутність глобальної економічної кризи та головні її прояви. Проведено оцінку та визначено причини і наслідки впливу глобальної фінансової кризи на розвиток національної економіки, визначено причини її виникнення. Визначення основних причин виникнення глобальної фінансової кризи, наслідків її впливу на фінансові системи є актуальною темою дослідження.

Аннотация. Рассмотрено сущность глобального экономического кризиса и главные его проявления. Проведена оценка, определены причины и последствия влияния глобального финансового кризиса на развитие национальной экономики, определены причины его возникновения. Определение основных причин возникновения глобального финансового кризиса, последствий его влияния на финансовые системы является актуальной темой исследования.

Abstract. The essence of the global economic crisis and its main manifestations are considered. The causes and consequences of the impact of the global financial crisis on the development of national economies are assessed and the reasons for its occurrence are determined. Determining the main causes of the global financial crisis, the consequences of its impact on financial systems is a topical issue.